

První pomoc

Soubor opatření, která účelně směřují k ochraně a záchraně zdravích osob postižených náhlou poruchou zdraví.

1. **Technická první pomoc** – odstranění vlivu zevních faktorů, které způsobily poranění, přivolání RZP.
2. **Zdravotnická první pomoc:**
 - a) **předlékařská** – svépomoc, vzájemná pomoc, základní PP, vyšší PP;
 - b) **lékařská** – zástava většího krvácení, zajištění dýchacích cest a žilního přístupu, KPR, protišoková opatření, ošetření PNO, aseptické krytí ran, imobilizace, polohování a transport.

Priority v poskytování zdravotní první pomoci

- **A (airway), B (breathing), C (circulation), D (defibrillation);**

detailně na DrABC

- zástava zevního krvácení – nejlépe komprese a elevace, nikoli zaškrcování;
- punkce tenzního PNO;
- punkce srdeční tamponády;
- imobilizace – končetiny (nejlépe vakuová dlaha, u pneumatické je riziko compartment syndromu), krční límec;
- analgetika – lze podat opiáty (ale při zajištěné ventilaci!), krvácení lépe prokáže UZ nebo klinické vyšetření.
- diagnostika bezvědomí – mezi časté příčiny bezvědomí patří hypoxie, hyperkapnie, hypoperfúze mozku, aplikace sedativ či analgetik

Hromadná neštěstí

- tj. taková, jejichž povaha vyžaduje nasazení mimořádných prostředků (více výjezdových skupin ZS, pomoc hasičů, policie dané země, armády, LZS...), event. zranění > 3 osob z toho alespoň jedna těžce nebo > 10 lehce;
- katastrofa je hromadné neštěstí způsobené přírodními vlivy;
- úkolem první výjezdové skupiny je odhad rozsahu katastrofy (mobilizace prostředků), na operační středisko (ZOS, dispečink (https://cs.wikipedia.org/wiki/Zdravotnick%C3%A9_oper%C4%8Dn%C3%AD_st%C5%99edisko)) je nutné ihned předat první situační zprávu (popis situace, počet zraněných, pozice MU, problémy a rizika, posily).
- na místě neštěstí se zřizuje **obvaziště** (pro raněné vyžadující neodkladnou pomoc) se zdravotnickým materiálem, **odsunové stanoviště** a **odsunová trasa** (zajištění PČR);
- prioritu má vyšetření a třídění všech (**triage** – visačky HN) má přednost před ošetřením jednotlivých poraněných (jen život zachraňující úkony – uvolnění dýchacích cest, stabilizovaná poloha, stavění tepenného krvácení);

START (Snadné Třídění A Rychlý Transport) – hodnocení vitálních funkcí (dýchání, krevní oběh, vědomí):

1. neodkladná pomoc,
 2. odložitelná pomoc (spontánní dýchání a oběh, reagující na výzvu),
 3. lehce zranění (chodící),
 4. mrtví.
- po prvotním ošetření a dalším (lékařským) třídění se transportuje do vhodných (nikoliv nejbližších) zdravotnických zařízení
 - transportovat lze jen zajištěné raněné, dle priority transferu, vhodným prostředkem.

Doprava raněných

- Je možná až po zajištění vitálních funkcí, imobilizaci končetin a náhradě ztraceného objemu krve;
- musí být dobře zváženo, kam transport směřovat – lépe na vzdálenější, ale vybavené pracoviště (traumacentrum), aby se předešlo sekundárnímu transferu.
- Zraněný musí být vždy doprovázen osobou, která musí sledovat vývoj jeho zdravotního stavu:
 1. poraněný se dopravuje sám za podpory další osoby;
 2. přenášení zraněného jednou, nebo více osobami;
 3. přenášení zraněného pomocí nosítek nebo jiné improvizované pomůcky;
 4. převoz zraněného dopravním prostředkem.

Transportní polohy

1. vleže na zádech vodorovně – zraněný při vědomí, při podezření na poranění páteře;
2. vleže na zádech se sníženou polohou hlavy (protišoková, Trendelenburgova poloha) – při šoku;

3. vleže na zádech se zvýšenou polohou hlavy – při úrazech hlavy (edém mozku);
4. poloha v polosedě (Fowlerova poloha) – při dušnosti, poranění hrudníku, krku, obličeje;
5. vleže na břiše vodorovně – poranění orofaciální s krvácením, zlomeniny hrudní a bederní páteře;
6. stabilizovaná poloha – zranění v bezvědomí;
7. vsedě, vstoje nebo pěšky lze dopravovat lehčí zranění horní poloviny těla.

RZP



- Rychlá zdravotnická pomoc;
- soubor metod, opatření a prostředků, které tvoří soustavu zabezpečující odbornou první pomoc při náhlých stavech bezprostředně ohrožujících život (na místě nehody, během transportu).
- Dva typy poskytování:
 1. scoop and run (nalož a jed') – USA, Anglie – na místo přijíždí střední zdravotnický pracovník, lékaře volá jen v případě naléhavé potřeby;
 2. stay and play (zůstaň a hraj) – Evropa – lékař zajišťuje důležité léčebné úkony již na místě nehody.

Odkazy

Související články

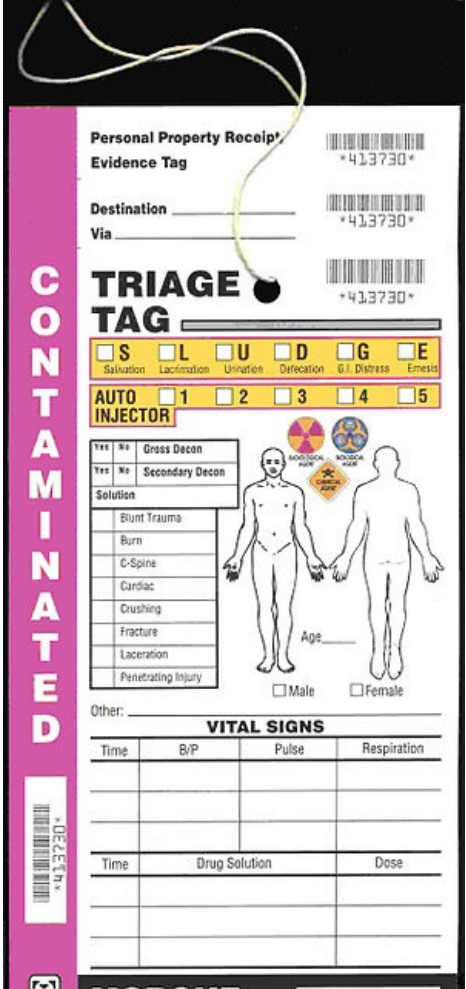
- První pomoc při poranění páteře

Externí odkazy

-  **AKUTNE.CZ** Dopravní nehoda – interaktivní algoritmus + test (<http://www.akutne.cz/index.php?pg=vyukove-materialy--rozhodovaci-algoritmy&tid=76>)
-  **AKUTNE.CZ** Triage a traumaplán — interaktivní algoritmus + test (<http://www.akutne.cz/index.php?pg=vyukove-materialy--rozhodovaci-algoritmy&tid=280>)

Zdroj

- Pastor, J.: Langenbeck's medical web page (<http://www.freewebs.com/langenbeck/>)



CONTAMINATED

Personal Property Receipt
Evidence Tag
Destination
Via

TRIAGE TAG

☐ S ☐ L ☐ U ☐ D ☐ G ☐ E
Salivation Laceration Urination Defecation G.I. Distress Emesis

AUTO INJECTOR ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

☐ Yes ☐ No Gross Decon
☐ Yes ☐ No Secondary Decon
Solution

Blunt Trauma
Burn
C-Spine
Cardiac
Crushing
Fracture
Laceration
Penetrating Injury

Age
☐ Male ☐ Female

Other:

VITAL SIGNS			
Time	B/P	Pulse	Respiration

Time	Drug Solution	Dose



Visačky triage